

Projektom Eko maniri, NVU Cellula podstiče promjenu i unapređenje ekološke svijesti mladih

Od lociranja nelegalnih deponija do promocije selekcije otpada i reciklaže

PODGORICA – Svaki građanin može da doprinese da se problem nelegalnog deponovanja otpada, za koji i dalje kao sistem i društvo nemamo adekvatan odgovor, počne rješavati na dobrobit životne sredine, očuvanja biodiverziteta i zdravlja ljudi.

Za početak, fotografija ili snimak nelegalne deponije napravljen mobilnim telefonom, sa pratećim opisom lokacije i označavanjem pozicije na kojoj je uočena, vrlo lako kroz nekoliko „klikova“ može da se proslijedi na web inerfejs za slanje fotografija i video materijala (<https://projekti.cellula.me/lokacije-nelegalnih-deponija>).

Time će bilo ko od nas ko živi u Zeti, Tuzima, Podgorici ili Plavu, doprinijeti da se podrži projekat Eko maniri koji je osmislilo nevladino udruženje Cellula, čiji je cilj da se u narednih pola go-

Cilj projekta Eko maniri je da se do juna ažurira lista nelegalnih deponija kojih, prema dosadašnjoj evidenciji, ima najmanje 350 u Crnoj Gori, dok se svakodnevno, zahvaljujući lošim naslijeđenim navikama, neodgovornosti ili ekološkoj neosviješćenosti pojavljuju nove. Prateći projekat tiče se sticanja navika da se produkcija otpada može umanjiti, a dobar dio reciklirati



Dragica Vukčević



Značajan resurs, a ne smeće

Otpad treba posmatrati kao značajan resurs koji se može reciklirati i time, pored ekonomskog efekta (štede se resursi i energija), smanjiti zagađenje životne sredine i produžiti vijek trajanja deponijama.

Upravo se kroz edukaciju o otpadu, organizovanjem posjeta sanitarnim deponijama/reciklažnim dvorištima, realizacijom kreativnih radionica i obuka za djecu i mlade u udruženju Cellula žele da ih zainteresuju.

Organizovanjem humanitarne izložbe predmeta od recikliranog materijala i modne revije haljina od reciklabilnog otpada sa pratećim aksesoarom, pokretanjem akcije sakupljanja i doniranja odjevnih predmeta i igraćaka, animiramo učenike, njihove roditelje i poznanike da promijene svakodnevne navike i da se opredijele za selektivno odlaganje otpada prema vrsti materijala.

ma, neodgovornosti ili ekološkoj neosviještenosti pojavljuju nove.

NVU Cellula okuplja nastavnike i profesore biologije, kao i stručnjake iz ove oblasti angažovane u drugim djelatnostima. Prema riječima **Dragice Vukčević** iz ovog udruženja, cilj je da se na osnovu terenskog rada i evidencije nelegalnih deponija napravi katalog/brošura kao i prateća onlajn interaktivna mapa koja će obuhvatiti sve lokacije u ove četiri opštine.

PROMJENA LOŠIH NAVIKA

Vukčević ističe da je projekat koji su nazvali „Eko maniri“, za koji su aplicirali na javnom konkursu Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, osmišljen tako da doprinese jačanju ekološke svijesti o potrebi odlaganja otpada na propisan način kako bi se sačuvali životna sredina, biodiverzitet i zdravlje ljudi.

-Edukacijom o ekološkim manirima, kao određenim pravilima odgovornog ponašanja koja se uče, i konkretnim ekološkim djelovanjem želimo podstaći i animirati djecu i mlade, kao i njihove roditelje, nastavnike, poznanike na razmišljanje da je ve-

uticaja doveden u pitanje njihov dalji opstanak. Zagađenje jezera: vrste, izvori i rješenja - teme su ekološkog časa za učenike obližnjih škola

liki broj nas naslijedilo loše navike odbacivanja otpada na nepropisnim mjestima - kazala je ona.

Ističe da su ovi mali, početni koraci važni na putu do ozbiljnih promjena u navikama i krupnim promjenama koje će doprinijeti da zaživi reciklaža.

Iako je put do cirkularne ekonomije sastavni dio Zelene agende, koju smo kao država deklarativno preuzeli kao obavezu implementiranja evropskih standarda u ovoj oblasti, to je prije svega interes svakog građanina.

Pojašnjava da će dokumentovani podaci o neuređenim odlagalištima biti objedinjeni u vidu kataloga/brošure, a sadržaće: lokaciju, fotodokumentaciju sa koordinatama, kao i opis samog tipa odlagališta (građevinski, organski itd.).

-Podatke iz kreiranog Kataloga prenijecemo na onlajn interaktivnu mapu koja će biti dostupna na web sajtu Udruženja uz mogućnost kasnijeg ažuriranja, čime se postiže i održivost projekta. Takođe, biće predmet onlajn kampanje usmjerene na ciljne gru-

pe određenih geografskih područja (Gugl, ADS, Fejsbuk, Instagram...) - kazala je Vukčević.

Najavila je da će poseban segment projekta biti i javni ekološki čas u opštinama Zeta i Plav čiji je cilj edukacija djece i omladine o štetnosti odbacivanja otpada na nepropisnim mjestima.

-Ove dvije opštine su selektovane zbog postojanja jezera (Skadarskog i Plavskog) za koja brojni eminentni stručnjaci ukazuju da je zbog niza negativnih i štetnih uticaja doveden u pitanje njihov dalji opstanak. Zagađenje jezera: vrste, izvori i rješenja - teme su ekološkog časa za učenike obližnjih škola. Lokaciju neuređenog odlagališta na kojoj ćemo održati ekološki čas odredićemo putem prethodno sprovedenog terenskog istraživanja, a koja je povezana sa zagađenjem jezera - navela je ona.

RADIONICA

Vukčević kaže da će u saradnji sa **Borisom Jabučaninom**, u okviru javnog časa, realizovati eko radionicu - izrada EM bio kugle.



Edukacija najmlađih

-Učenici će praviti EM bio kuglice koje će ubaciti u jezero kako bi pomogli njegovom pročišćavanju. EM kuglice su „nevidljivi čistači“, sadrže milijarde blagotvornih mikroorganizama koji postupkom fermentacije razgrađuju mulj čineći ga lako probavljivim za domaće (autohtone) mikroorganizme - kazala je Vukčević.

Istakla je da će osim ukazivanja na loše prakse, time prezentovati i primjere kako se može drugačije i da postoje metodi kvalitetnog upravljanja otpadom u lokalnoj zajednici.

Prezentacija će se realizo-



Da nije riječ samo o teoriji osmislili su pet praktičnih obuka o tehnikama izrade predmeta od reciklabilnog otpada na kojima će učenici izrađivati predmete za potrebe izložbe

vati u Zelenoj učionici Mediteranskog vrta na brdu Gorica.

Cilj im je da potaknu što više građana i uključe ih u akcije čišćenja nelegalnih odlagališta, da sami pokrenu slične inicijative u lokalnoj zajednici, i da se otpad tretira kao resurs koji se može iskoristiti za dobijanje recikliranih proizvoda.

-Reciklaža, između ostalog, podrazumjeva poklanjanje predmeta koje više ne koristimo - navela je ona.

Uporedo sa projektom Eko maniri osmislili su i projekat Sistem upravljanja otpadom, a ne sistem bacanja otpada.

Njime se potencira značaj odvojenog sakupljanja otpada kao važnog resursa koji se može ponovo iskoristiti - reciklirati.

-Recikliranjem se znatno smanjuje količina komunalnog otpada, a samim tim produžava vijek trajanja sanitarnih deponija.

U projekat će biti uključeno 100 učenika, članova ekoloških sekcija iz pet osnovnih škola iz Podgorice i Berana („Branko Božović“ i „Božidar Vuković Podgoričanin“ iz Po-

svima se mogu jednostavno donirati i time spriječiti da se nađu na deponijama - navela je **Vukčević**.

dgorice i „Vuk Karadžić“, „Radomir Mitrović“ i „Lubnice“ iz Berana).

Da nije riječ samo o teoriji osmislili su pet praktičnih obuka o tehnikama izrade predmeta od reciklabilnog otpada na kojima će učenici izrađivati predmete za potrebe izložbe.

-Predmeti izrađeni od reciklabilnog materijala na radionicama biće izloženi u osnovnoj školi „Vuk Karadžić“ u Beranama, gdje će biti upriličena i modna revija haljina i predmeta izrađenih od reciklabilnog materijala, a koju će pripremiti učenici OŠ „Božidar Vuković Podgoričanin“ uz pomoć nastavnice likovne kulture **Ivane Babić**. Izložbi će prisustvovati učenici iz pet škola uključenih u projekat, čiji su radovi selektovani za potrebe njene realizacije.

Planirana je i dodjela nagrada: autorima najkreativnije urađenih predmeta od reciklabilnog otpada koji imaju efikasnu potrebnu vrijednost, za najkreativniji dizajn i izrada odjevnih predmeta i aksesoara od reciklabilnog otpada.

I. PERIĆ